

çelikler korumalı açık fideliğe veya örtü altına 5×10 cm aralıklar ile dikilir. Burada köklendirilen çelikler erken ilkbaharda yerine şaşırtılır.

BAKIM

Yabani olarak her yerde yetiştiği için fazla müşkülpesent bitki değildir. Ancak iyi bir verim için çapa, sulama, gübreleme, yabancı ot mücadelesi gibi işlemlerin zamanında yapılması gerekir. Sulama salma veya yağmurlama sulama şeklinde uygulanabilir. İstanbul kekiği dallanması için genç fidelerde tepe koparılır. Her 2–3 yılda bir kökler çıkarılarak ayrılır. Eğer ayırma yapılmaz ise bitkiler verimden düşer ve odunlaşma başlar. Lezzet tomurcuklanmadan sonra en iyidir, tam çiçeklenmede biçimler iyi netice verir. Sulama sıklığı ve verilecek su miktarı iklime, toprak yapısına, bitkinin su isteğine bakılarak tespit edilir. Ot mücadelesi ve kaymak tabakasının kırılması için çapalama yapılması önerilir. Drog kalitesini arttırmak için muhakkak yabancı otların tarladan uzaklaştırılması gerekir. Çünkü hasatta yabancı ot ile bitkiyi birbirinden ayırmak güçleşir. Bu kaliteyi doğrudan etkiler.

HASAT

Makinalı hasat = Çayır biçme makinaları ile biçilip biçerdöver ile yapraklar saplardan ayrılır. Uçucu yağ için kullanılacak ise balya makinası kullanılır. El ile hasat = Kesici bir alet ile 5 cm yüksekten biçilir.

İlk tesis yılında bitkiden bir biçim alınır. İkinci yıldan itibaren sulu tarım yapılan alanlardan 2–3, kuru tarım yapılan alanlardan ise 1–2 biçim almak mümkündür.

KURUTMA

Hasat edilen kekikler tarladan hemen toplanmalı, temiz ve gölge bir yerde kurutulmak üzere serilmelidir. İyi bir kurutma için bitkiler ince serilmelidir. Kekik dalları sık sık alt–üst edilerek havalandırılmalı, kızışma ve dolayısı ile renk kararmasına müsaade edilmemelidir.

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Tel: 0.226.814 25 20 **Faks:** 0.226.814 11 46
http://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce
e–posta: yalova.arastirma@tarimorman.gov.tr

T.C.
TARIM VE ORMAN
BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar
ve Politikalar Genel
Müdürlüğü
ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Çiftçi Broşürü

KEKİK YETİŞTİRİCİLİĞİ

Ahmet Bircan TINMAZ
Oktay İNCE
Dr. Nihal Dilek SÜMER TÜRELİ

YALOVA

GİRİŞ

Önemli ihraç ürünlerimizden olan kekiğin Dünyadaki ticaretinin yaklaşık %70'ini Türkiye elinde tutmaktadır. Türkiye'de "kekik" olarak tanımlanan *Lamiaceae* familyasına ait pek çok aromatik bitki türü bulunmasına rağmen, özellikle uçucu yağı karvakrol ve timol içeren türler "kekik" olarak kabul edilmektedir. Bu türler arasında *Thymus*, *Origanum*, *Satureja*, *Thymbra* ve *Coridothymus* cinsleri hem yayılış olarak hem de ekonomik olarak büyük önem taşımaktadır.

İKLİM VE TOPRAK İSTEKLERİ

*Origanum*lar her çeşit toprakta yetişebilmesine karşın özellikle tınlı–killi alüviyal ve iyi havalanabilir nötrden alkali toprağa kadar değişen (pH 6–8) topraklarda iyi yetişir. Direk güneşten hoşlanır. Fazla su bazı kekik türlerinde kök çürüklüğü yapabilir. Bitki ilk tesis yılı hariç tutulursa soğuğa karşı oldukça dayanıklıdır.

TOHUMLUK

Origanum bitkilerinin tohum ağırlığı türlere göre değişiklik arz eder. Ortalama 1000 dane ağırlığı 0.13–0.25 g arasında değişir. Tohumlar çimlenme kabiliyetini 2–3 yıl korur. Çimlenme 20°C'de 3–4 haftada gerçekleşir. Tohumlukta bulunan olgunlaşmamış tohumlar çimlenme gücünü oldukça düşürür. Çimlenme ışıktaki ve karanlıkta gerçekleşebilir.

YETİŞTİRME TEKNİĞİ

Generatif üretim direkt tarlaya ekim şeklinde ya da fide yetiştirme şeklinde yapılabilir. Direkt tarlaya ekimin bazı sakıncaları ve zorlukları vardır. Bunlar; Tohumun küçük olması sebebiyle özel ekipman ve çok iyi tarla hazırlığı istemesi, çıkış ve ilk gelişiminin çok yavaş olması dolayısıyla yabancı otla rekabetini az olması yani yabancı otta arı tarla isteği vardır.

Origanum yetiştiriciliğinde fideleme en çok kullanılan yöntemdir. Harç ile hazırlanmış fide yastığına tohumlar serpilerek üzerleri 0.5–1 cm kalınlığında örtü toprağı ile örtülür. Fide yastığı nemli tutulur. Fideler 10 cm büyüklüğe ulaştıklarında tarlaya dikim gerçekleştirilir. Yastığa ekim Ekim–Aralık aylarında yapılır. Bir dekar alan için 10 m² alan ve her m²'ye 1.5 g tohum yeterli gelmektedir. Tarlaya dikim ise Mart başı–Nisan

ortasıdır. Tarlaya dikim fide dikim makinası veya el ile yapılır.

Normal olarak fidelerin tarlaya dikiminde 30×15, 40×15, 45×15 cm mesafeler kullanılabilir. Yapılacak dikim mesafesi bakım işlerinin kolaylığı düşünülerek ayarlanır.

Vejetatif (bitki parçaları ile) üretim kışları ılık geçen yörelerde erken sonbahar (Ekim–Kasım), kışları sert geçen yörelerde ise erken ilkbaharda uygulanır. Bu üretimde sürgün ucu, kök salan yan sürgünler, yaşlı gövde kullanılabilir. Ayrıca plantasyonun yerinin değiştirilmesi düşünüldüğünde kök ayırma yapılarak yeni plantasyon bu bitki parçalarından oluşturulabilir. Bu şekilde üretim için çeliklerin temin edileceği nüve plantasyonlara ihtiyaç vardır. Nüve üretim bahçesinden alınan bitkiler 45 cm sıra arası, 15 cm sıra üzeri olacak şekilde dikilir ve can suyu verilir. Çeliklerin çıkışını sağlamak üzere sulama tekrarlanır. Bu şekilde yapılacak üretimde fide yastığı da kullanılabilir. Nüve plantasyonundan alınan 5–10 cm uzunluktaki yarı odunsu